

AKADEMIA ROZWOJU
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

SCENARIUSZ ZAJĘĆ
„ŚWIAT BEZ PIENIĘDZY – KIEDYŚ I DZIŚ?”

Scenariusz skierowany jest do uczniów klas IV – VI.

Historia pieniądza jest bardzo długa i sięga czasów, kiedy na ziemi pojawił się człowiek. Początkowo ludzie po prostu wymieniali się między sobą towar za towar, np.: skóra niedźwiedzia za ryby. Taką wymianę nazywamy BARTEREM. Z czasem zaczęto ułatwiać sobie tę wymianę przez stosowanie naturalnych płacideł, które pełniły rolę pieniądza. Płacidła musiały stanowić wartość dla obu stron transakcji, być względnie trwałe i być podobnej wartości (wielkości). I tak na przykład Asceci używali głównie kakao i herbatę, Chińczycy jedwab, a w Indiach i Afryce rolę pieniądza pełniła sól, perły czy muszle. Z czasem ludzie uznali, że dobrym ekwiwalentem będą kruszce: złoto, srebro, miedź itp. W VII w p. n. e. pojawiły się pierwsze monety w starożytnej Libii. Natomiast pierwsze banknoty powstały w Chinach między VI a IX w. a w Europie pojawiły się XVIIw. W obozach jenieckich w czasie drugiej wojny światowej rolę pieniądza odgrywały czasem papierosy.

Współcześnie występują następujące rodzaje pieniądza:

- ✓ pełnowartościowy (kruszcowy),
- ✓ papierowy (banknoty) i metalowy (monety),
- ✓ bezgotówkowy (czeki, weksle oraz **pieniądz elektroniczny**)

Pieniądz elektroniczny to zbiór danych zapisanych na urządzeniu elektronicznym. Przykładami mogą być: przelewy elektroniczne, polecenie zapłaty, płatności mobilne (przy użyciu aplikacji na smartfony), karty płatnicze.

Kryptowaluta – to wirtualna waluta oparta na systemie kryptograficznym. Wszystkie transakcje tą walutą są realizowane elektronicznie, nie jest ona przypisana do żadnego państwa, nie ma Banku Centralnego. Kryptowaluta nie jest przez większość krajów uznawana za jednostkę walutową, środek płatniczy czy pieniądz elektroniczny, natomiast wiele firm akceptuje płatności np. w **bitcoinach** - czyli najpopularniejszej z kryptowalut. To pokazuje, że pieniądzem może być nawet klucz kryptograficzny, jeśli tylko znajdą się osoby, które będą chciały dokonywać transakcji przy jego pomocy.

Pieniądz pełni kilka podstawowych funkcji:

- jest miernikiem wartości towarów i usług, dzięki temu wiemy ile jest warta dana rzecz w przeliczeniu na inne
- jest powszechnym „środkiem wymiany”, dzięki któremu dokonujemy transakcji, każdy przyjmuje go za sprzedane towary i usługi, wiedząc o tym, że za pieniądze będzie mógł nabyć inne niezbędne mu dobra (materialne lub usługi).
- jest „środkiem płatniczym” w przypadku płatności odroczonej lub takich które nie dotyczą nabycia towaru czy usługi, np. przy pokrywaniu zobowiązań. z tytułu podatków i opłat, wynagrodzeń pracowników, spłaty kredytów, darowizn itp.
- jest środkiem przechowywania bogactwa, gromadzenia oszczędności (tezauryzacji) – przechowywania wartości, dzięki któremu ludzie mogą odłożyć część dochodu i wydać go dopiero w przyszłości.

CELE

Uczeń:

- rozumie czym jest pieniądz i skąd się bierze,
- potrafi określić, jakie funkcje pełni pieniądz,
- wyjaśnia, dlaczego ludziom potrzebne są pieniądze,
- zna współczesne i dawne formy pieniądza,
- Wskazuje cechy pieniądza.

MATERIAŁY

- ❖ projektor, komputer, ekran
- ❖ filmik edukacyjny „Pieniądz - jego cechy i funkcje | Złoto jako pieniądz”:
<https://www.youtube.com/watch?v=EttpdGdp0eU&t=41s>
- ❖ karteczki z pytaniami (zał. 1)
- ❖ taśma klejąca
- ❖ krzyżówki (zał. nr 2)

PRZEBIEG

1. Przed zajęciami przyklej pod wybranymi pięcioma krzesłami w klasie karteczki z pytaniami. Zapisz na tablicy lub wyświetl na ekranie duży napis „ŚWIAT BEZ PIENIĘDZY”.

2. Po rozpoczęciu zajęć zadaj uczniom pytania: Czy możliwe jest żeby świat istniał bez pieniędzy? Jakby taki świat wyglądał? Do czego są nam potrzebne pieniądze? Czym ludzie dawniej płacili za towary, kiedy nie było pieniędzy? Wypisz na tablicy wszystkie pomysły uczniów.

2. Podziel uczniów na 5 grup. Każda z grup dostaje krzyżówkę do rozwiązania (zał. nr 2). Poinformuj uczniów, że rozwiązaniem są różne formy pieniądza. Po rozwiązaniu krzyżówek każda grupa prezentuje hasło – rozwiązanie i wspólnie tworzy krótką definicję z Twoją pomocą.

BARTER – wymiana towar za towar, usługa za usługę, towar za usługę lub odwrotnie 😊

KRUSZCE – metale szlachetne używane jako płacidła

MONETY – pieniądze w postaci metalowych znaków pieniężnych, inaczej bilon.

WEKSLE - forma pieniądza, przyrzeczenie zapłaty określonej kwoty we wskazanym miejscu, czasie i określonej osobie

BANKNOTY – pieniądz emitowany przez bank centralny będący zazwyczaj środkiem płatniczym

3. Na tablicy dopisz rozwiązania krzyżówek. Podsumuj, że tak naprawdę wszystko może być pieniądzem jeśli stanowi wartość dla obu stron transakcji.

4. Zapytaj uczniów jakie znają współczesne formy pieniądza. Pokaż kartę płatniczą, wyjaśnij czym jest pieniądz bezgotówkowy i jakie są jego formy: przelewy, polecenia zapłaty, płatności za pomocą aplikacji mobilnych, karty płatnicze, kryptowaluty.

5. Poinformuj uczniów, że za chwilę wyświetlisz im 5 minutowy filmik. Poproś ich o uważne oglądanie i zapamiętanie jak najwięcej ponieważ 5 osób ma pod krzesłem przyklejone pytanie (zał. nr 1) dotyczące filmiku. Wyświetl uczniom filmik edukacyjny „Pieniądz - jego cechy i funkcje | Złoto jako pieniądz”. Po filmiku uczniowie mogą sprawdzić swoje krzesła. Ci którzy znaleźli kartki niech je głośno przeczytają i spróbują odpowiedzieć na pytania:

I. Dlaczego wymiana barterowa została zastąpiona pieniędzmi? Odpowiedź: była czasochłonna i nieefektywna

II. Jakie są funkcje pieniądza? Odpowiedź: miernik wartości, środek wymiany i płatności, przechowywanie wartości w czasie

III. Dlaczego nie płacimy dziś bydłem? Odpowiedź: ponieważ jest niepodzielne, niezamienne, nieprzenośne, nie przechowuje wartości w dłuższym czasie

IV. Dlaczego sól nie była dobrym płacidłem? Odpowiedź: sól wietrzeje czyli nie przechowuje wartości w czasie, nie jest zamienna.

V. Jakie cechy powinien mieć pieniądz? Odpowiedź: wytrzymały, zamienny, przenośny, przechowuje wartość w czasie, podzielny.

Rozwiązania krzyżówek:

1)

1	H	A	Ń	B	i						
2	R	A	C	H	U	N	E	k			
3	R	A	B	A	T						
4	S	T	R	A	T	A					
5	P	I	E	N	I	Ą	D	Z			
6	K	A	R	T	A						

2)

1	B	A	N	K	N	O	T				
2	P	R	A	C	Y						
3	B	U	D	Ż	E	T					
4	Z	Y	S	K							
5	P	S	Z	C	Z	O	Ł	A			
6	P	O	Ż	Y	C	Z	K	I			
7	P	R	Z	E	C	E	N	A			

3)

1	R	E	K	L	A	M	A				
2	G	Ł	O	W	Y						
3	O	B	N	I	Ż	K	A				
4	K	R	E	D	Y	T					
5	B	A	R	T	E	R					
6	P	O	Ż	Y	C	Z	A	J			

4)

1	T	O	W	A	R	Ó	W				
2	P	O	Ś	C	I	E	L	E	S	Z	
3	K	O	D								
4	K	O	K	O	S	Z	A				
5	W	A	L	U	T	Ę					
6	M	O	N	E	T	Y					

5)

1	B	Ł	Ą	D	Z	I					
2	R	A	B	A	T						
3	K	U	P	N	O						
4	B	A	N	K	O	M	A	T			
5	K	O	N	T	O						
6	S	K	A	R	B	O	N	K	A		
7	Z	Ł	O	T	O						
8	Z	Y	S	K							